

Rykmentinpuiston taideohjelman seurantaraportti 2020

Rykmentinpuistoon on laadittu yleissuunnitelma taiteen sijoittamisesta alueelle vuonna 2015. Taiteen yleissuunnitelmaan nojaava Rykmentinpuiston taideohjelma on hyväksytty Tuusulan kunnanvaltuustossa 13.3.2017 §30. Kunnanhallituksessa 18.9.2017 §404 annettiin tehtäväksi perustaa Rykmentinpuiston taiteen ohjausryhmä. Ohjausryhmän tulee esittää ohjelman toteuttamisesta ja kertyneiden varojen käytöstä kunnanhallitukselle vuosittain seurantaraportti.

Rykmentinpuiston taideohjelma ja Hyrylän keskustan taideohjelma

Yksi taideohjelman ja taiteen ohjausryhmän työskentelyn tärkeimmistä tehtävistä on taata alueelle yhtenäisen suunnittelun tuloksena aluetta positiivisesti kohottavaa julkista taidetta, alueen käyttäjille maamerkeiksi ja nautinnoksi.

Taideohjelman koordinoinnista vastaa ohjausryhmä. Ohjausryhmä kokoontui koollekutsutuna noin kerran kuukaudessa, vuonna 2020 seitsemän kertaa, pääsääntöisesti Teamsissä koronan vuoksi. Peruuntuneiden kokousten tilalla tehtiin tarvittavat sähköpostipäätökset. Ohjausryhmään kuuluu Minna Tuominen, taidemuseon intendentti (pj), Kaarle Ranta, kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, Pirjo Lehtonen, kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, Markus Meckelborg, kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, Riitta Kalliokoski, kunnanpuutarhuri, Jouni Määttä, asemakaava-arkkitehti, Helena Sundström, Rykmentinpuiston infran projektipäällikkö.

Ohjausryhmä on ostanut taidekoordinointi palvelut Frei Zimmer Oy:ltä. Taidekoordinaattorina on toiminut Laura Lehtinen (sihteeri ohjausryhmän kokouksissa).

Taideohjelmasta on saatu runsaasti positiivisia kokemuksia ja palautetta. Tuusulan mallia on esitelty ja kiiteltu mm. Taiken tilaisuuksissa, aluetaidemuseotapaamisissa (HAM), julkistuksissa ja asuntomessujen aikaan, korona rajoitusten puitteissa.

Rykmentinpuiston taiteen ohjausryhmä on pyynnöstä kommentoinut Hyrylän keskustan taideohjelman laatimista. Hyrylän keskustan taideohjelman ohjauksen järjestäminen hyväksyttiin Tuusulan kunnanhallituksessa 30.11.2020 siten, että sen ohjaus liitettiin Rykmentinpuiston taiteen ohjausryhmään; nimi on jatkossa Tuusulan taideohjelmien ohjausryhmä ja sen jäseninä toimivat nykyiset Rykmentinpuiston taiteen ohjausryhmän jäsenet.

Toiminta ja talous

Pekka Jylhän Auringonsilta Rykmentinpuistotiellä

Pekka Jylhän Auringonsilta -teos julkistettiin juhlallisesti 11.6.2020 klo 15.00. Auringonkukan mallinen, lähes yhdeksänmetrinen teräsveistos viitoittaa kulkijan tietä Rykmentinpuistotien varrella, ylikulkusillan kupeessa. Auringonkukka viestii elämän kiertokulusta sekä energia lähteistä - viite aurinkosähköön on avoin. Teos leikattiin muotoonsa Kokkolassa ja installoitiin Tuusulaan kesäkuun alussa.

Ensimmäisenä taideohjelman hankittuna teoksena Tuusulaan sitten 1980-luvun, teoksen tuotannon vaiheet ja organisointi on osoittanut julkisen taiteen tuotantoprosessista, kuinka monen osatekijän summa onnistunut taideteoshankinta ja -installointi on. Projekti oli valtava ja

se kosketti useita osapuolia, niin päätöksentekoa kuin eri yksiköiden asiantuntijoita, taiteilijaa ja taiteen tuotantoryhmää sekä taidekoordinaattoria.

Koronarajoitukset eivät myöskään helpottaneet työtä, ja teoksen julkistaminen jouduttiin hoitamaan tiukoissa koronarajoituksissa. Siten julkistamisjuhla 11.6. päätettiin välittää kuntalaisille ja kaikille kiinnostuneille suoratoistopalvelun kautta <https://www.youtube.com/watch?v=lnbVRHru6lA> .

Taiteilija Jylhä kertoo myös teoksen synnystä ja teoksen pystytyksestä videolla <https://www.youtube.com/watch?v=djPDS7WYMs&t=53s>

Teoksen hankintahinnan lisäksi (120 000 e) tulivat perustusten, valaistuksen ja kaiteen suunnittelu ja rakennuskustannukset (n. 53 000 e), joka rasitti taiderahastoa. Teoksen suunnittelu- vaiheessa oli Taikelta saatu avustus (35000 e).

Kevyenliikenteenväylän taiteiden hankintavaiheista

Keuyen liikenteen väylän ensimmäiselle osalle valitun taiteilijan David Svensson ja Our Architectural Officen kanssa toteutettavan teoksen hankinta viivästyi ja jäi tilaamatta, toistaiseksi. Teoksen sijoittaminen Pataljoonantielle osoittautui ongelmalliseksi yhdyskuntatekniikan kannalta ja Monion rakennusaikataulun viivästyminen vuoksi. Neuvotteluja uusista ratkaisuksista käytiin ja teknisten yksityiskohtien selvittelyä tehtiin puolin ja toisin, mutta toteutussopimusta ei voida allekirjoittaa ennen kuin suunnitelmat on hyväksytty molemmin puolisesti ja rahastossa on teokseen tarvittavat varat. Ohjausryhmä vastaa rahaston käytöstä siten, että se on mitoitettu kulloinkin käynnissä oleviin hankkeisiin. *Light Path* -teoshankinta otetaan uudelleen tarkasteluun mahdollisesti myöhemmässä vaiheessa.

Väylän toiselle osalle on tehty toteutussopimus Vesa-Pekka Rannikon kanssa. Alueen kaavoituksen ja rakentamisen keskeneräisyyden vuoksi päädyttiin kysymään taiteilijalta teoksen valmistamista jo ennen alueen valmistumista. Teos installoitaisiin nyt olemassa olevalle alueelle, mutta siirrettäisi tulevalta rakentamiselta suojaan ja viimein alueen valmistuessa, se installoitaisiin takaisin sille suunnitellulle paikoilleen. *Kirjoverkkoperhonen* -taideteos on moniosainen, jonka osia voi installoida puihin ja katupylväisiin. Työ aloitetaan 2021 puolella.

Kolmannen osan taiteesta vastasi Berliinissä asuva ruotsalaissyntyinen Michael Johansson. *Some Assembly Required – Déjà Vu* -teos sijoitettiin Puustellinmetsän puistoon kevyenliikenteen väylän varteen asuntomessualueen ja hulevesialtaiden kohdalle. Koronan vuoksi teoksen tuotantovaiheet viivästyivät ja teos saatiin asennettua juuri ennen asuntomessujen avajaisia. Teoksen installoinnissa käytettiin paikallisia asentajia ja taiteilijakin saatiin paikalle. Sinisenä ja oranssina loistava kaksiosainen teos sisältää moninaisia viitteitä alueen historiaan. Yksityiskohdissa on tuttuja esineiden replikoita niin kasarmin arjesta sekä siviilien vastaavista käyttöesineistä, kuten esimerkiksi asusteita ja puhelimia.

Kaisu Koiviston teokset *Observatorio* ja *Teknoluonto I* installoitiin kesän 2020 alussa Puustellinmetsän puiston viljelyspalstoille. Sitä ennen teokset huollettiin, sähkösinkitettiin ja maalattiin. Huolto- ja installointitoimenpiteet ostettiin paikalliselta toimijalta. Jättiläismäiset sienien muotoiset teokset hauskuuttaa koollaan ja samalla muistuttaa ihmisen, luonnon ja rakennetun ympäristön suhteista ja merkityksistä.

Toiseen viljelyspalstalaatikkoon installoitiin Tuusulan taidemuseon talletuskokoelmista neljä Lars-Gunnar Nordströmin teosta. *Elementti* -teokselle teetettiin perustukset Pikkukarhunaukiolle, ja teos siirrettiin sille varatulle paikalle asuntomessujen jälkeen. Puiston taideteoskokonaisuutta täydennettiin yhdellä Nordströmin teoksella. Lars-Gunnar Nordström (1924-2014) on Suomen tunnetuin ja järjestelmällisin konkreettisen taiteen edustaja. Painavat terästeokset ovat muotoiltu kuin kevyet origamit, jatkuvina geometrisina sarjoina.

Ohjausryhmässä sovittiin, että viljelyspalstalaatikoihin sijoitetut teokset ovat niissä toistaiseksi.

Rykmentinpuiston keskustan alueet

Rykmentinpuiston keskuksen suunnittelun tilannetta on seurattu.

Tykkimiehenraitille haastateltiin kuusi ehdokasta, taiteilijoiden referenssien ja valmiuksien perusteella: Kaisa Berry, Partanen & Lamusuo, Anne Meskanen-Barman, Satu-Minna Suorajärvi, Anssi Pulkkinen & Taneli Rautiainen sekä Arja Kärkkäinen.

Ympäristöön integroidun taiteen toteuttajaksi valittiin Satu-Minna Suorajärvi ehdotuksellaan *Pasuuna*. Valintaperusteina pidettiin muun muassa *Pasuunan* huolellista ideaa ääniaaltoja kuvaavasta teoksesta, sen kestävyyttä, integroitavuutta sekä ilmavaa ulkoasua. Taiteilija aloitti työskentelyn infrasuunnittelu ryhmässä (A-Insinöörien ja Studio Terran kanssa) ja korttelin keskelle Tykkimiehenraitille tuleva teos valmistuu näin vuorovaikutuksessa alueen muun suunnittelun kanssa. Teoksen toteuttamiseen on varattu 140 000 e. Työ on edennyt suunnitellusti aikataulussa. Rakentamisaikataulu sen sijaan on vaihtunut.

Varuskunnanaukiolle tilattiin muistomerkki taiteilija Maija Kovarilta. Kovarilta tilattiin kolme ehdotusta, joista pyydettiin lausunnot sotahistorian asiantuntijoilta taiteellisen arvioinnin lisäksi. Hankkeen aloite on tullut taideohjelman ulkopuolelta, paikallisilta varuskunta aktiiveilta. Tilaus luonnoksesta Kerrostumia on tehty kunnan johdon tukemana, jonka toteutuksesta käytiin neuvotteluja taiteen ohjausryhmässä. Taideohjelmalla ohjataan alueille tasokkaita taidehankintoja ja huolehditaan asianmukaisista taiteen tilauskäytännöistä, ammattitaiteilijoilta. Kustannukset jaettiin Rykmentinpuiston rahaston ja kunnan johdon kanssa. Teos on vastaanotettu Tuusulaan 26.8.2020 (Tuusulan taidemuseo), julkistus on 22.7.2021 (varuskunta aktiivien toimesta).

Tapahtumatoiminta

Auringonsilta-teoksen julkistusta ja Puustellinmetsänpuiston avajaisia vietettiin koronarajoitusten puitteissa. Taidekierroksia tarjottiin ainoastaan messujen avajaispäivänä, Tuusula-päivänä ja Taiteiden yönä. Auringonsilta-teoksen julkistaminen tarjottiin kuntalaisille ja taiteesta kiinnostuneille digitaalisena suora- sekä tallennettuna toistona. Taiteilijoista ja heidän Tuusulaan tehdyistä taideteoksista tehtiin youtube-videot, joista valmistui Pekka Jylhän haastattelu. Tallenteet toimivat myös taidekokoelma- ja hankintadokumentteina. Satu-Minna Suorajärven integroidun taiteen tuotannosta päätettiin tehdä kattavampi prosessia esittelevä tallenne, koska vastaavat hankkeet ovat vielä harvinaisia valtakunnallisellakin tasolla.

Suunnitellut muut tapahtumat jäivät toteutusta vaille koronan vuoksi, mutta Rykmentinpuiston ruokalan Kino tilan remontoitisuunnitelmat saatiin hyväksytyä ja tilaa odotetaan seuraavalle kaudelle tapahtumakäyttöön. Tapahtumatuotannoista vastaavana toimi ohjausryhmän jäsen Kaarle Ranta.

Taideohjelman esite valmistui asuntomessuille ja on viestinnän käytössä. Valmistuneet taide-
teokset ovat nostattaneet keskustelua Somessa ja siten tietoisuutta julkisesta taiteesta Tuusulassa. Taideohjelma sai erityiskiitokset Taikelta ja Kulta ry:n kultaisen papukaijamerkin.

Talous

Taidevelvoitteen avulla on varat kerätty kunnan hallinnoimaan, vuonna 2018 perustettuun taiderahastoon. Kertyneiden myyntitulojen (3 % tontin hinnasta) lisäksi kunta luovuttaa 1,5% myyntihintaa vastaavan summan taiderahastoon. Taiderahasto on tili, jonka varoja käytetään taideohjelman mukaisesti. Rahaston varoilla tehtävistä hankinnoista ja toimista päättää Rykmentinpuiston taiteen ohjausryhmä. Varoja käytetään taideteoksiin (60%), tapahtumatuotantoon (20%), taiteen koordinointiin (10%), suunnittelun lisäkustannuksiin (5%) ja teosten huoltoon (5%), rahaston sääntöjen mukaisesti.

Taiderahaston tilinpäätös tiedot vuodelta 2020 osoittavat, että taidevelvoitteen kertynyt osuus oli yhteensä 293 509,86 € (vuosi 2020). Ostoja on tehty 336 446,79 eurolla (vuosi 2020), sisältäen taidekoordinaattorin ja alihankkijoiden palkkiot ja erityisesti taideteosten toteutusvaiheiden maksuja. Loppusaldo per 20.1.2021 oli 448 666,59 €.

Laatinut
Minna Tuominen
intendentti
Rykmentinpuiston taiteen ohjausryhmän pj.
Tuusulan taidemuseo